

שבת דף כ

משנה.

אין צולין בשער בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום.	
אין נותנין פת לתנור עם חשכה ולא חדרה על גבי נחלים אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד יום	רבי אליעזר אומר: כדי שיקרום התחתון שלה
משלשלין את הפסח בתנור עם חשכה,	
ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד	
ובגבולין - כדי שתאחוז האור ברובו.	רבי יהודה אומר: בפחמין כל שהוא

באיזה מקרים חוששין לשמא יחתה?

שאלה על "אין צולין..." וכמה?

תשובה: אמר רבי אלעזר אמר רב: כדי שיצולו מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי.

חיזוק: איתמר נמי, אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: כל שהוא כמאכל בן דרוסאי - אין בו משום בישולי נכרים.

עוד חיזוק: תניא, חנניא אומר: כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר להשהותו על גבי כירה, ואף על פי שאין גרופה וקטומה.

אין נותנין את הפת כו'.

שאלה: איבעיא להו: תחתון האיך דגבי תנור, או דילמא: תחתון האיך דגבי האור?

תשובה: תא שמע, רבי אליעזר אומר: כדי שיקרמו פניה המדובקין בתנור.

משלשלין את הפסח.

שאלה: מאי טעמא?

תשובה: משום דבני חבורה זריזין הן (זהירים ולא יבואו לחתות).

קושי: הא לאו הכי לא? והאמר מר: גדיא, בין שריק בין לא שריק - שפיר דמי!

תירוץ: התם (גדיא בין שריק בין לא שריק) מינתח (ולכן הרוח מזיק), הכא - לא מינתח

(קרבת פסח - הרוח לא מזיק ולכן בלי התשובה שבני חבורה זריזים, היה חשש שמא יחתה).

ומאחיזין את האור וכו',

שאלה: מנהני מילי?

תשובה: אמר רב הונא: "לא תפענו אש ככל עושותיכם", בכל מושבותיכם - אי אתה מבעיר, אבל

אתה מבעיר במדורת בית המוקד.

קושי: מתקיף לה רב חסדא: אי הכי - אפילו בשבת נמי!

תירוץ: אלא אמר רב חסדא: קרא כי אתא - למישרי אברים ופדרים הוא דאתא, וכהנים

זריזין הן.

ובגבולין כדי שתאחוז כו'.

שאלה: מאי רובן?

אמר רב: רוב כל אחד ואחד.

ושמואל אמר: כדי שלא יאמרו הבא עצים ונניח תחתיהן.

חיזוק: תנא רב חייא לסיועיה לשמואל: כדי שתהא שלהבת

עולה מאיליה, ולא שתהא שלהבת עולה על ידי דבר אחר.

עץ יחידי

רב אמר: רוב עביו. ואמרי לה: ברוב היקפו.

מסקנה: אמר רב פפא: הלכך בעינן רוב עביו, ובעינן רוב היקפו.

זה מחלוקת תנאים:

רבי חייא אמר: כדי שישחית העץ ממלאכת האומן	רבי יהודה בן בתירא אומר: כדי שתאחוז האש משני צדדין ואף על פי שאין ראה לדבר זכר לדבר: "את שני קצותיו אכלה האש ותוכו נח ה' צדק למלאכה".
---	---

שאלה: "והאח לפניו מבערת". מאי אח?

אמר רב: אחוונא (ערבה) ושמואל אמר: עצים שנדלקו באחוונא (כמו במדורה – אחוונא=ביחד).
הוכחה לרב: ההוא דאמר להו: מאן בעי אחוונא. אשתכח ערבתי.

קנים: אמר רב הונא: קנים אין צריכין רוב, אגדן - צריכין רוב. גרעינין אין צריכין רוב, נתנן בחותלות - צריכין רוב.

קושי ודעה חולקת: מתקיף לה רב חסדא: אדרבה, איפכא מסתברא. קנים - מבדרן, אגדן - לא מבדרן. גרעינין - מבדרן, נתנן בחותלות - לא מבדרן.

חזיון לדעת רב הונא: איתמר נמי, אמר רב כהנא: קנים שאגדן - צריכין רוב, לא אגדן אין צריכין רוב. גרעינין - צריכין רוב, נתנן בחותלות - אין צריכין רוב.

תני רב יוסף, ארבע מדורות אין צריכין רוב: של זפת, ושל גפרית, ושל גבינה, ושל רבב. במתניתא תנא: אף של קש ושל גבבא. אמר רבי יוחנן: עצים של בבל אין צריכין רוב. מתקיף לה רב יוסף: מאי היא? אילימא סילתי, השתא פתילה אמר עולא: המדליק צריך שידליק ברוב היוצא, סילתי מבעיא! - אלא אמר רב יוסף: שוכא דארזא. רמי בר אבא אמר: זאזא. הדרן עלך יציאות השבת.

פרק שני

במה מדליקין ובמה אין מדליקין? אין מדליקין לא בלכש, ולא בחוסן, ולא בכלך, ולא בפתילת האידן, ולא בפתילת המדבר, ולא בירוקה שעל פני המים.

ולא בזפת, ולא בשעווה, ולא בשמן קיק, ולא בשמן שריפה, ולא באליה, ולא בחלב. נחום המדי אומר: מדליקין בחלב מבושל, וחכמים אומרים: אחד מבושל ואחד שאינו מבושל - אין מדליקין בו.

תרגום לחומרים שנזכרים במשנה

הגדרה: לכש - שוכא דארזא.

קושי: שוכא דארזא עץ בעלמא הוא!

תירוץ: בעמרניתא דאית ביה.

ולא בחוסן.

הגדרה: אמר רב יוסף: נעורת של פשתן.

קושי: אמר ליה אבבי: והכתיב ויהי החסון לנעורת (מכלל דחוסן לאו נעורת הוא)!

הגדרה אחרת: אלא אמר אבבי: כיתנא דדייק ולא נפיץ.

ולא בכלך.

הגדרה: אמר שמואל: שאלתינהו לכל נחותי ימא, ואמרי (לי): כולכא שמיה.

הגדרה אחרת: רב יצחק בר זעירא אמר: גושקרא – פסולת של המשי

סיפור להוכיח: רבין ואבבי הוו יתבי קמיה דרבנא נחמיה אחוה דריש גלותא, חזייה דהוה לביש

מטכסא. אמר ליה רבין לאבבי: היינו כלך דתנן. אמר ליה: אנן שירא פרנדא קרינן ליה (ולכך זה הפסולת כמו רב יצחק)

קושי על רבין: מיתבי: השיראים והכלך והסיריקין חייבין בציצית! (תיובתא דרבין) תיובתא איבעית תירוץ: אימא: שירא לחוד ושירא פרנדא לחוד.

הגדרה: ולא בפתילת האידן - אחוונא.

סיפור להוכיח: רבין ואבבי הוו קאזלו בפקתא דטמרוריתא, חזינהו להנהו ארבתא. אמר ליה רבין לאבבי: היינו אידן דתנן. אמר ליה: ההיא עץ בעלמא הוא! קלף ואחוי ליה עמרניתא דביני ביני.

הגדרה: ולא בפתילת המדבר - שברא.

הגדרה: ולא בירוקה שעל כו' מאי היא? אילימא אוכמתא דחריצי - איפרוכי מפרכן! אלא אמר רב פפא: אוכמתא דארבא.

תנא: הוסיפו עליהן של צמר ושל שער. - ותנא דידן: צמר - מכווץ כוויץ, שער - איפרוכי מיחרך.

מושגים

גרופה וקטומה

בישולי נכרים

מאכל בן דרוסאי